

3. Відомості про самооцінювання освітньо-наукової програми третього (доктор філософії) рівня вищої освіти «Транспортні системи» за спеціальністю 275 «Транспортні технології» Харківського національного-автомобільно-дорожнього університету. Режим доступу : <https://www.khadi.kharkov.ua/education/viddil-akreditaciji-standartizaciji-ta-jakosti-navchannja/akreditacija/>

4. Відомості про самооцінювання освітньо-наукової програми третього (доктор філософії) рівня вищої освіти «Автомобільний транспорт» за спеціальністю 274 «Автомобільний транспорт» Харківського національного-автомобільно-дорожнього університету. Режим доступу : <https://www.khadi.kharkov.ua/education/viddil-akreditaciji-standartizaciji-ta-jakosti-navchannja/akreditacija/>

УДК 37.09

ШЛЯХИ СПРИЯННЯ ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ У ЗВО

*Водолажська Т.О., к.е.н., доцент,
tatyana.vodolazhska@gmail.com,*

*Ачкасова Л.М., к.е.н., доцент,
lachkas@ukr.net,*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Нині у цивілізованому світі прослідковуються тенденції ґрунтовних змін на ринку праці: у його структурі, виникненні дисбалансу між попитом та пропозицією робочої сили, підвищенні рівня міграції трудових ресурсів, у демографічних показниках, прискореному розвитку та необхідності масового застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та інших змін, викликаних в тому числі пандемією «COVID-19». Такі зміни зумовлюють підвищення та посилення вимог до працівників, зокрема до їх компетентностей у будь-якій сфері діяльності [1].

За таких умов особливої уваги сьогодні потребує освітня сфера, оскільки всі зазначені вище фактори необхідно враховувати ще на початковому етапі - в процесі підготовки майбутніх спеціалістів (бакалаврів, магістрів, докторів філософії тощо) на освітніх програмах для опанування ними відповідних певних ключових загальних та спеціальних компетентностей. Періодичний перегляд, уточнення та удосконалення таких компетентностей передбачається в кожній освітній програмі, що потребує залучення до викладання на таких освітніх програмах науково-педагогічних працівників, які

також безупинно здійснюють та забезпечують власний професійний розвиток (постійно підвищують рівень кваліфікації, набувають певного досвіду, опановують відповідні новітні компетентності, необхідні для здійснення їх освітньої діяльності тощо).

Водночас, у «Положенні про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (документ z0880-19 від 11.07.2019 р.) обов'язковим критерієм акредитації освітньо-наукових та освітньо-професійних програм різних рівнів вищої освіти у розділі 6 «Людські ресурси» зазначено «сприяння професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями» закладу вищої освіти [2].

Тому наразі дійсно актуальним завданням освітньої галузі України є сприяння та забезпечення, перш-за-все, професійному розвитку викладачів у закладах вищої освіти.

Зокрема, у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті (ХНАДУ) відповідно до його Статуту (п. 6.19.9) [3] науково-педагогічні працівники проходять перепідготовку та підвищують свою кваліфікацію у формах :

- навчання в аспірантурі/докторантурі;
- переведення на посаду наукових співробітників для завершення дисертацій;
- стажування у вищих навчальних закладах, науково-дослідницьких та інших установах фахової орієнтації України та інших країн світу;
- участь у роботі симпозіумів, конференцій, круглих столів тощо.

Відповідні терміни та порядок визначені у п. 9 «Підготовка та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників» Стандарту ХНАДУ СТВНЗ 7.1-02:2018 «Положення про організацію освітнього процесу в ХНАДУ» [4].

У п. 2.4 Статуту ХНАДУ визначена періодичність проведення перепідготовки науково-педагогічних працівників : їх навчання на курсах підвищення кваліфікації здійснюється раз на 5 років (або за необхідністю) за відповідними перспективним і річним планами, які формуються за поданнями кафедр та враховують потреби у відповідності кваліфікації науково-педагогічних працівників цілям та змісту освітніх програм.

Кожен викладач може вільно обирати заклад, напрям, тематику та термін підвищення кваліфікації. Окрім цього викладачі

матеріально стимулюються при підвищенні своєї наукової, або науково-методичної роботи.

Викладачі ОНП проходять підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти, наукових, освітньо-наукових установах та організаціях, на підприємствах та організаційних структурах всіх форм власності, як в Україні, так і за її межами.

Наприклад, викладачі кафедри менеджменту ХНАДУ підвищують рівень кваліфікації не лише в Україні, а і за кордоном :

проф. Криворучко О.М. - Університет фінансів, бізнесу та підприємництва (Софія, Болгарія, 2021р.; СЕРТИФІКАТ № BG/VUZ/F/719-2021);

проф. Шинкаренко В.Г. – Міжнародний історико-біографічний інститут (Дубаї, Рим, Нью-Йорк, Єрусалим, Пекін, 2021р.; СЕРТИФІКАТ № 3060);

проф. Федотова І.В. – Університет Ковентрі (Англія, м. Ковентрі); Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка, м. Подгайська, 2020 р.; СЕРТИФІКАТ № 202060011); ХТЕІ КНТЕУ (м. Харків, Україна, 2018 р.; Свідоцтво № 17/18);

доц. Ачкасова Л.М. - ХТЕІ КНТЕУ (м. Харків, Україна, 2018 р.; Свідоцтво № 15/18); отримала Міжнародний освітній грант № EG/U/21-22/10/01 та взяла участь у III Міжнародній програмі підвищення кваліфікації керівників закладів освіти і науки, а також педагогічних та науково-педагогічних працівників “Нобелівський курс : нові знання, ідеї, досвід, цінності, компетентності“ (Дубаї, Нью-Йорк, Рим, Єрусалим) 2022 р.; присвоєно кваліфікації “Міжнародний керівник категорії Б у галузі освіти та науки, відповідно до класифікації ЮНЕСКО», та «Міжнародний вчитель/викладач”, СЕРТИФІКАТ № 5023 тощо.

Також викладачі ХНАДУ, зокрема кафедри автомобілів ім. А.Б. Гредескула, поширюють географію підвищення кваліфікації на країни Європейського союзу :

доц. Леонт'єв Д.М. - стажування у WSEI (Республіка Польща, м. Люблін);

доц. Михалевич М.Г. - отримав сертифікат учасника міжнародного конгресу WCX (USA, Detroit);

доц. Холодов В.М. - стажування у US (Республіка Польща, м. Познань) [5].

Беручи до уваги вищезазначене нині всі заклади вищої освіти України дійсно активно впроваджують в освітній процес таку практику.

Література:

1. Аксьонова І.В. Структурно-динамічний аналіз ринку праці України: виклики сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/248>
2. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>
3. Статут Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Режим доступу : <https://www.khadi.kharkov.ua/informaciina-vidkritist/administrativna-dijalnist/>
4. Стандарт ХНАДУ СТБНЗ 7.1-02:2018 «Положення про організацію освітнього процесу в ХНАДУ». Режим доступу : https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Ychebotdel/norm_dok/stvnz_7_1_02.pdf
5. Відомості про самооцінювання освітньо-наукової програми третього (доктор філософії) рівня вищої освіти «Автомобільний транспорт» за спеціальністю 274 «Автомобільний транспорт» Харківського національного-автомобільно-дорожнього університету. Режим доступу : <https://www.khadi.kharkov.ua/education/viddil-akreditaciji-standartizaciji-ta-jakosti-navchannja/akreditacija/>

УДК 377; 378

**АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДЛЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

*Дмитрієва О.І., д.е.н., доцент,
oksanaahnadu@gmail.com*

*Дмитрієв І.А., д.е.н., професор
idmiitriyev@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

В сучасних умовах все більшої актуальності набуває академічна мобільність студентів. Згідно Закону України «Про вищу освіту», академічна мобільність – це можливість навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами, без відрахування чи звільнення з основного місця навчання чи роботи [1].